

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGTELENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZI ONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

FONDKERESZTŐ

BENEDEK JÁNOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ES KIADÓ

SZÉKELY IMRE.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

SZE. KESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Fő tér 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

A király előtt.

Irta: **Kossuth Ferencz.**

— febr. 13.

Megyek a királyhoz. . .

Azt, hogy mit fogok a királynak mondani, nem irhatom meg egy hírlapi cikkben, mint ahogy az sem lesz közzé tehető, hogy miképen fog nyilatkozni a király.

Azonban természetesen az, hogy nem az egyént kívánja kihallgatni az uralkodó, hanem a függetlenségi párt elnökét. A függetlenségi párt elnöke pedig csakis a párt álláspontját képviselheti a király előtt és csakis a párt hitvallásáról tehet tanúságot. Midőn az uralkodó tisztán fog látni a függetlenségi párt lelkében, meg fog győződni arról, hogy a függetlenségi párt ép olyan alkotmányos párt, mint bármely más az országban; és hogy azok, kik eddig soha nem tanácsolták a királynak, hogy hallgassa meg a függetlenségi párt szavát, ok nélkül és oktanul cselekedtek s ártottak a haza és a korona érdekének.

Igenis ok nélkül és oktanul cselekedtek e tanácsadók, mert a

függetlenségi párt programjában nincs semmi antidinasztikus, — de minden benne van, ami a magyar államot erőssé és virágzóvá tenné; a korona hatalma pedig az állam hatalmától függ. Pártunk végcélja: a personal unioval létre hozott állami önállóság, nem csak nem antidinasztikus elv, de ellenkezőleg leginkább megfelel a történelmi dinasztikus alapnak.

Az, — aki a personal unio elvét felállította és kimondta és királyi szavával az országot erre ráutalta, nem volt más, mint maga Károly király és császár, aki nem kevésbé ünnepélyes alkalommal mondta ki ezt az elvet, mint akkor, a midőn a karok és rendek küldöttségét fogadta 1723-ik évi július 17-én, mely küldöttség tudtára adta a királynak, hogy a karok és rendek megszavazták a Habsburg-ház örökösödési jogának kiterjesztését a női ágakra, ezzel megalkotván azt az alaptörvényt, melyen az uralkodóház uralkodási joga nyugszik s amelyet pragmatika szankciónak szoktak nevezni.

A karok és rendek ugyanakkor megszavaztak egy szövetkezési ter-

vezetet is, mely Ausztria rendjeivel lett volna kötendő a kölcsönös védelem szempontjából (akár csak az 1867-iki kiegyezés), de a királyi ház most uralkodó ágának alapítója, Károly király, a limine visszatartotta e tervezet eszméjét s kimondá, hogy Magyarországnak semmi köze az örökös tartományokhoz; gondoskodjék önállóan az ország királya védelméről s a király viszont gondoskodni fog Magyarország védelméről.

Nem lehet antidinasztikusnak nevezni az a törekvést, mely megvalósítani igyekszik a dinasztia most uralkodó ága alapítójának határozatát, melyet uralkodási joga alaptörvényének megalkotásával — egyidejűleg és kapcsolatosan mondott ki!

Sohasem volt okos dolog az uralkodót a függetlenségi párt elvei és törekvései ellen hangolni, mert ezek örök időre és mélységesen össze vannak szöve a nemzeti érzelem minden ágazatával; az pedig tanácsos, hogy a nemzet és az uralkodó érzelmeiben összhang legyen.

A függetlenségi párt eszméi oly

Kossuth Lajos Bécsben.*)

— Első közlemény. —

Irta: **Gracza György.**

Az egész Bécs öröm mámorban uszott, midőn a magyar országgyűlés küldöttsége 1848. márczius 15-én este Bécsbe megérkezett. Leírhatatlan az a lelkesedés, amelylyel a bécsi nép a magyarokat fogadta. A Jägerzeile, merre a bevonulás történt, csak úgy nyüzsgött a roppant embersokaságtól. Az ablakok megnyiták: a férfiak kalapjaikat esóválták a levegőben, a nők kendőiket lobogtatták. Eljenrivalgás, virágdobálás, a fékevesztett örömmek százféle nyilvánulása fogadta lépten nyomon a magyarokat. Számosan oda tolongtak Kossuth-hoz és csókolták kezét, ruháját.

A Fetzter féle kávéház előtt már olyan torlódás támadt, hogy a magyarok kénytelenek voltak leszállani kocsiakra. Itt tartotta Kossuth első rövid beszédét. Természetesen a bécsi nép nyelvén: németül szólt. Erősen magyaros kiejtéssel ugyan, de oly folyékonyan, annyi hévvel, hogy a közönség elragadtasással fogadta minden egyes kiejtett szavát.

Kossuth a maga és társai nevében megköszönte e nem várt nagyszerű fogadtatást, majd a szabadságszerető bécsi néphősies küzdelméről emlékezett meg ma-

* Az érdekes történelmi visszaemlékezést most aktualitás teszi az az örvendős esemény, hogy Kossuth Lajos fiát, Kossuth Ferenczot, az országos függetlenségi és 48-as párt vezérét a Bécsi Burgban kihallgatásán fogadta a király.

gasztalólag. „Ausztria népei között még évszázadok múlva is — mondá a többi közt — nem lesz szív, mely titeket bécsiéket a felszabadítás körül kifejtett dicsőséges munkálatokért áldozólag ne említene”.

Midőn beszéde végén arra kérte a közönséget, hogy az ut fáradalmaitól elesigázott küldöttséget engedje át már most tovább fentartóztatás nélkül belvárosi szállására. Azonnal helyet engedett a tömeg s a tengernyi nép éjenző sorfala közt vonultak a magyarok egészen a Szent-István templomig. A menet élén nemzeti színű zászló alatt a küldöttséggel jött jurátusok haladtak; utánok pedig a bécsi egyetemi fiatalság aranyhímzésű selyem vánkósán a megkoszorozott alkotmány-patenst vitte.

A lelkes tüntetés lépten-nyomon megújult. Boldog volt, ki a magyar küldöttség egy-egy tagjával kezét szoríthatott. A jurátusok összeölelkeztek, összecsokolóztak a bécsi diáksággal. Számos hölgy, kinek nem volt kezeügyében virág, leoldotta nyakáról vagy hajából a tarka, színes szalagot és azt hajtotta az elvonuló menetre.

A szakadatlan tüntetések ily frenetikus kitérősei közt érkezett a küldöttség szállására: a „Ferencz Károly” vendégfogatóba, ahol már a bécsi egyetemi ifjuság díszőrsége várta.

Amde a küldöttség tagjainak vajmi kevés idő jutott a pihenésre. A tömeg körülvette a fogadót. Amint híre futott a magyarok megérkezésének, a messze külvárosokból újabb újabb csapatok özönlöttek a vendéglő elé, hogy lássák a magyarokat,

de legkivált Kossuthot: az ünnepelt szónokot. Kossuth a felhangzó éljen-rivalgásokra a vendégfogadó ablakából intett köszönetet. De a tömeg nem elégedett meg csupánlétával, hallani is akarta őt. Kossuth végképp kénytelen volt meghajolni a közönség sürgető kívánsága előtt és a népek testvériségéről oly elragadóan szép szónoklatot rögzített, a minőt a bécsiek még nem hallottak.

Hasonló hatású beszédet mondott még Kossuth a bécsi egyetemen is, ahol a magyarok testületileg jelentek meg, hogy az ifjuságot, mint a reformok bátor kezdeményezőjét, üdvözlőjk. „A beszédek emléke — jegyezte fel egy jelenlevő — örökké fennmarad Bécsben”. „Kossuth e két szónoklata, — mondja emlékirataiban Löhner, — olyan volt, mint a harmónikus zuhatag.”

S míg a nép ily lelkesen tüntetett a magyarok mellett: az alatt a Burgban ismét megindult a eselszövés. A kamarilla csak az imént szenvedett veresége dacára sem adta fel a játszmát. Most a magyarok ellen fordult titkos befolyásának erejével. Előbb azt mondták, hogy a király beteg, az utóbbi napokban ingalmi annyira kimerítették, hogy semmiféle küldöttséget nem fogadhat. Majd azzal a kifogással álltak elő, hogy a magyarok kívánságait összhangba kell hozni az örökös tartományok alkotmánykérdésével; ez pedig időt igényel. Menjenek tehát csak a deputátus urak szép nyugodtan haza, a feliratot majd átadja Lajos főherceg ő felsége.

A nádornak egész tekintélyét latba kellett vetnie, hogy a fogadtatást kieszkö-

vonzerővel bírnak a magyar lélek számára és oly örök igazságokat fejeznek ki a magyar szempontból, hogy legerősebb politikai ellenfeleink is bevallják, hogy ezek az eszmék az ő vágyaik mélyebbjét is képezik és csakis az választ el minket, hogy ők nem tartják ezeket azonnal megvalósíthatóknak és ha hosszabb idő lefolyta előtt valószínűleg meg, szerintük nem lenne üdvös az országra nézve a megvalósulás; a vágy megvan tehát minden magyar emberben és csak az opportunitás megítélésében ágaznak el a nézetek.

Ami a megvalósíthatást illeti, minden jel arra mutat, hogy nem-sokára ehhez vezet az adott helyzet logikai fejlődése.

A közösügyes alkotmányt már hét év óta expediensekkel lehet csak fentartani, magában a közösügyes rendszeralapját képező kvóta ügyében. Ami pedig a delegációkat illeti, ezeknek megalakíthatóságánál évről-évre az a kérdés merül fel, vajjon a régóta munkaképtelen Reichsrath megválasztja-e vagy sem az osztrák delegátusokat.

Lehet-e ekspediensekkel helyettesíteni alaptörvényeket? és lehet-e a kivihetőségükben folyvást veszélyeztetett intézményeket összeegyeztetni a nemzeti fejlődés szükségletével, mely biztos alapot kíván és feltételez? E kérdésekre kell politikai ellenfeleinknek válaszolni!

Továbbá közgazdasági téren a közösség évek óta egy hajszálon függ; egy jogi fikción alap-

szik s az év bármely napján a reziprocitás megszakításával megszüntethető.

Lehet-e ily bizonytalanságra alapítani állandóan az ország közgazdasági ügyeit és anyagi viszonyainak összességét?

E mellett a közösügyes viszony rendjének teljes felbomlása annyira kiélesítette az elöntéket a magyar s az osztrák érdekek közt, (melyeknek surlódását a közösség veszedelmes fokra fejlesztette ki) hogy félt, hogy a közös uralkodó két országa csak papiroson marad szövetséges és csak felsőbb erő nyomása alatt védi egymást közösen s alkotja meg közösen Európa közepén az európai egyensúlyhoz szükséges nagy hatalmat; de tényleg egymás ellenségévé válik, úgy, hogy a felsőbb erő nyomásának érvényesülése éppen akkor szünhetik meg, amikor az ellenséggel szemben legnagyobb lenne a szükség a kölcsönös védelemre; ekkor pedig azoknak együtt működése, kik egymást jobban gyűlölik, mint a közös ellenséget, csekély effektív biztonságot nyújtana a közös érdek s a korona hathatós megvédelmezésére.

Eljött tehát az ideje annak, hogy oly intézmények hozassanak létre, amelyek keretén belüli egyik állam se érezze a másik érdekeinek gátló hatását, hanem mindegyik a maga génusza szerint szabadon fejlődhesse, az örökös véd- és daczövetség erejében s a közös uralkodó hatalmának javára.

Ok nélkül cselekedtek tehát azok, akik a függetlenségi párt

végezlját mint valami félelmetes gondolatot állították az uralkodó elé.

Es oktalanul cselekedtek, mert oktalan az, aki a történelem logikájának igyekszik ellentállni.

A függetlenségi-párt most még nincs többségben. Az alkotmányosság alapfogalmai szerint sem remélheti és követelheti tehát azt, hogy elveinek összessége azonnal megvalósuljon. De vannak elveinek oly részei, amelyek megvalósításának idejét elhozta már az idő folyamata s aktuálissá tette a nemzet itélete. A többre nézve fennmarad továbbra is a függetlenségi-párt megszerezési joga és fennáll elhárítására elvei összességéért tovább is küzdeni s ezeknek megvalósítását kieszközölni akkor, amikor eljön rá az idő.

Jelszavunk tehát: törhetetlen kitartás elveinkben, hazafias mérséklet és körültekintés tetteinkben!

Kossuth a királynál.

február 13.

Végre megtörtént, amit a magyar nemzet ellenségei lehetetlennek tartottak. A király tegnap fogadta Kossuth Lajos fiát, a függetlenségi és 48-as párt elnökét Kossuth Ferencet.

Erről a történelmi nevezetességű eseményről számol be az alábbi tudósítás:

A főkapun fordult be Kossuth Ferenc kocsija a bécsi burg udvarára. A közép feljártnál állt meg a kocsis. Innen vezet a szőnyeggel leborított lépcső a király magánlakosztályába. Nehány burgzsandár állt a kapu előtt. Kossuth kiszállt a kocsiból és a rotunda alatt, az ugynevezett Batthyánylépcsőn ment fel az első emeletre.

Háromnegyed tizenkettőre járt, amikor

sólje, amely március 16-án déli egy órára végre mégis kitűzetett.

Az országos küldöttség felvonulása a Burgba újabb várt alkalmul szolgált a bécsi néphez a magyarok melletti tüntetésre. Az utcák, ahol a küldöttségnek kellett elvonulnia, zsufolások megteltek közönséggel. A nép leikésedését csak növelte az a ragyogó fény és páratlan pompa, melyet a magyar urak ez alkalomból kifejtettek. Ősi magyar díszbe öltözött a magyar küldöttség majdnem valamennyi tagja. A bogláros kalpagok, az aranypaszományos menték, a drágaköves kardok szemképráztató látványt nyújtottak. A menet élén, szintén díszbe öltözve, a jurátusok mentek. Legelől Szarvady Frigyes, ki később, különösen az emigráció idején oly nagy szolgálatokat tett a magyar ügynek, egy nagy selyem trikolort vitt. A küldöttség előtt, harsány dobpergés között, a bécsi nemzetőrség egy százada haladt, utat törve a tömegben a menethez.

A menet csak lépést haladt. — Sőt Mehlmarkton a torlódás olyan nagy lett, hogy kénytelenek voltak egy perczre megállni, a közönség ezt az alkalmat arra használta fel, hogy Kossuthot újabb szónoklásra bírja.

Kossuth mellett egy fiatal bécsi polgáraszony állott, karján mosolygó arzu, kedves, szőke gyermekkel.

Kossuth, egy hirtelen támadt ötlettől megkapatva, kivette az anya karjaiból a gyermeket, s azt megcsókolva magasra emelte.

— Ime, — szólt — a szabad Ausztria jövője polgára. Ami hivatásunk, — így folytatta tovább, — a szabadságért küzdeni, gyermekeink hivatása lesz a szabadság áldását élvezni, de azt fenn is tartani.

Nézzétek a gyermeket! Ha felnő férfivá, akkor a szabadság már régen az összes emberiség közös birtoka leendő. E gyermeké, az ifjuságé a jövő. — Azért éljen a jobb jövő.

E megható jelenet, — amint a fiúcska édes mosoly közt kis kacsoival körülfonta a beszélő Kossuth nyakát, — kivált a nőkre oly mély hatást tett, hogy nem egynek köny gördült ki szeméből. Aztán körülzöngöltek Kossuthot, kérve kérve őt, hogy oszokolja meg enne is, annak is gyermekét, mert az ő oszokja bizonyára áldáshozó leendő.

Csak nagynehéz, mintegy negyed-órai feltartóztatás után indulhatott tovább a küldöttség és a közönség szakadatlan tüntetése közt ért a császári lakhoz.

V. Ferdinánd a trónteremben fogadta a küldöttséget, amelynek vezetője és szó noka István főherceg volt. A nádor átnyújtva a feliratot lendületes beszédben, kérte a királyt, hogy teljesítse a hű magyar nemzet kívánságait.

V. Ferdinánd a felirat átvétele után tört magyarsággal, halk hangon ekként válaszolt:

„A magyar nemzet hűségi biztosítását köszönöm és kívánságait mielőbb sikeresíteni óhajtom. Szeretett Magyarorszámban mindig biztam s annak hűségére ezentul is számot tartok.”

E rövid válasza, amelyben semmiféle határozott ígért nem volt, felhangzott ugyan a hagyományos „éljen”, de a távozó küldöttségi tagok lelkében akaratlanul felmerült az aggodalom, hogy a nemzet kívánságainak teljesülése elől az akadályok sem hártultak el egészen.

Es ez az aggodás csakugyan joga-

sult volt, mert a főhercegek tényleg felhasználták minden befolyásukat, hogy a magyar küldöttségek törekvéseit meghehítsák.

Es megindult újlag a haroz a kamarilla és a kiva ságaikhoz ragaszkodó magyarok közt.

István nádor törekvése oda irányult, hogy a felirat még bécsi időzésük idején nyerjen elintézetést s királyi kézrattal hatalmaztassék fel az alkotmányos reformok keresztül vitelére. A nádor el is készítette a királyi kézirat vázlatát, amelyet mindjárt a kihallgatás után Szőgyény-Marich alkanczellárnak adott át, hogy azt közölje a főhercegekkel.

Batthyány, Széchenyi, Es terhazy Pál herceg, kinek már előző időből magas összeköttetései voltak az udvarnál, szintén sokat fáradoztak az ügy érdekében.

Hogy mennyire feszült és ideges volt a hangulat ez emlékeztető napok alatt, élénken jellemzi Eszterházy Pál herceg esete. Eszterházy ugyanis kihallgatást kért Lajos főhercegnél, hogy ha lehetséges, engedékenységre bírja őt. A bejelentés után a főherceg egyik segédtszjtje által küszentette, hogy várakozzék.

Erre a dugszadag főur haragra lobbanva, odafordul a segédtszjtthez és hangosan, hogy a belső termekbe is behallatszott, imigy felelt:

— Mondja meg a fenséges főherceg urnak, hogy most, midőn a korona megtartásáról vagy elvesztéséről van szó, nincs ideje az udvari etikette formáságaihoz ragaszkodni.

Ez hatott. A másik pillanatban kinyílt a belső terem ajtaja s a főherceg maga jött Eszterházy elé.

Folyt. köv.

a középső kapu alatt mosgás támadt. Diszbe öltözött burgzsandár jöttsebes léptekkel a kapuhoz és kezével intett Kossuth kocsisának. A kocsis odaállt a bejárat elé, Kossuth már ott állt a kapuban, a zsandár kinyitotta a kocsis ajtaját és mély meghajlással köszöntötte Kossuthot, aki beült a kocsiba és elhajtatott.

11 óra 40 percet mutatott az óra, amikor Kossuth kocsija a Burg udvarából kifelé indult. Az elszórt csoportokban álló néptömeg hirtelen egy csomóba verődött össze, sűrű sorfalat állt és olyan harsogó éljenzésbe tört ki, amilyen rég rázkédtatta meg a bécsi Burg falait. Kossuth kocsija sebesen hajtott a Bristol szálloda felé. Az előcsarnokban nagyon sokan várták, kik megéljenezték Kossuthot, Kossuth pedig egyenesen szobájába ment, levetette kabátját és a reá várakozó újságírókat állva fogadta.

Kossuthnak egy kissé remegett a hangja, ő maga mondta, hogy soha életében olyan izgatott nem volt, mint azokban a percekben, amikor a király előtt állt, mert érezte, hogy missziója olyan nagy felelősséggel jár, amelyet lelkiismeretes ember csak nehezen tud viselni.

— Az audiencia lefolyásáról — folytatta Kossuth — természetesen semmit se mondhatok, csak a külsőségekre szorítkozhatom. Tizenegy órakor fogadott ő felsége, akinek a dolgozószobájába egy szárnysegéd vezetett be. Háromnegyed óra hosszáig voltam a királynál, aki igen kegyes modorban beszélgetett velem, semmi feszesség a király beszédében nem volt, sőt mondhatom, hogy derült hangulatban volt.

Milyen nyelven folyt a beszélgetés? — kérdezte a hírlapíró.

— Eleinte magyarul, azután francziául, — felelte Kossuth. — A király, amikor beléptem, az íróasztaltól, amely előtt állt, pár lépéssel felém jött, azután leült az íróasztal mellé és én is egy székre ültem, amely az íróasztalnál állott. A királyon tábornoki egyenruha volt. Háromnegyed óra eltelt, ő felsége felállt és ezzel vége volt az audienciának. Többet uram, nem mondhatok.

Kossuth Ferencz délután a képviselők társaságában megebedelt. Később odajött Andrássy Géza gróf, akivel eltávozott és hosszasan tárgyalt.

Kossuth Ferencz délután 5 órakor utazott el Bécsből. A kihallgatás eredményéről Kossuth táviratozott Apponyi Albert grófnak Eberhardra, aki nem kísérhette el Bécsbe fia betegsége miatt. Apponyi Albert gróf azt sürgönyözte vissza Kossuthnak, hogy Eberhardról átmegy Pozsonyba s ott találkozni fog a Bécsből jövő Kossuthal.

Az udvarhoz közelálló körök Kossuth Ferencz audienziájáról azt beszélnek, hogy a király kedvező benyomást nyert Kossuth Ferenczről. A mértékadó körök Bécsben ezt az audienciát rendkívül nagy fontosságú politikai eseménynek tartják.

A képviselőház első ülése.

— február 13.

A korelnöki széket a Ház első ülésén, mint a Ház legidősebb tagja, Madarász József foglalja el. Az öreg Madarász mindeddig azt az álláspontot foglalta el, hogy mivel ő nem hajlandó a képviselőket a fekete-sárga zászlós várba fölvezetni, a korelnökségről lemond. Az idén azonban, mint a szövetség ellenzék értekezletén kijelentette, a korelnöki székben megbélyegzi a november tizenhét-czadiki törvénytelen határozatot. Ebből kétségtelenül nagyobb vita kerekedik, mert vagy Tisza István gróf, aki akkor még mint miniszterelnök jelenik meg a Ház-

ban, vagy a szabadelvűpárt más tagja hozzá fog szólni az elnöki kijelentéshez, amire viszont az ellenzékéről válaszolnak. Nem kizárt dolog tehát, hogy egy-két napos vitával kezdje meg a Ház üléseit.

Még nagyobb vita kerekedhetik a Ház megalakulása dolgában. Arról értesülünk ugyanis, hogy abban az esetben, ha a Házat az új kormány kinevezése előtt akarná megalakítani az ellenzék, a szabadelvűpárt a megalakulást megobstruálja s az ellenzék régi fegyvereivel él.

De megobstruálja a szabadelvűpárt a Tisza-kormány ellen esetleg benyújtott vád alá helyező indítványt is, — mert a szabadelvűpártiak, mint erősen hangoztatják, nem hagyják cserben vezetőiket.

Ha tehát még a Ház megalakulása előtt lékés megegyezés nem történik a két tábor között, olyan szenvedelmes vitákra lehetünk elkészülve, mint aminőknek a Ház fölösztatása előtt voltunk tanui.

A képviselőház irodaigazgatósága az országgyűlés megnyitásának közeledése alkalmából fölkeri a megválasztott képviselőket, hogy neveiknek hibátlan kinyomatása, valamint a nyomtatványoknak és egyéb előforduló ügyiratoknak pontos és gyors kézbesítése okából megbízólevelekre nevüket, valamint budapesti és vidéki lakáscímüket olvashatón jegyezzék föl.

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

A tanári kör gyűlése. A debreczeni kerületi tanári kör szombaton d. u. 4 órakor tartotta meg gyűlését. A jegyzőkönyv hitelesítése után jelentést tett a titkár. Löffler Sámuelnek, a nyíregyházi főgimn. igazgatójává történt megválasztása alkalmából való üdvözléséről; felolvasta az üdvözlő iratra érkezett választ. Nádasdi Alajos pénztárnok jelentést tett a pénztár állapotáról, Zolányi János a rajzoló geometria tanításáról értekezett és nagyon sok hasznos elvet hangoztatott. Közbejött próbaelőadása nagy figyelmet keltett. — A felolvasáshoz többen szólnak hozzá. Mindnyájan elismeréssel adóztak az előadónak.

Presbiteri gyűlés. A vasárnapi gyűlésen el nem végzett ügyek tárgyalására az ev. ref. egyház f. hó 16-án délután folytatós presbiteri gyűlést tart.

Iskolaszéki ülés. Az ev. ref. egyház iskolaszéke f. hó 14-én, kedden, délután 4 órakor az egyház tanácstermében ülést tart.

Tövisek.

(?) Bámulatos az a vergődés, amit a haldokló szabadelvű párt lapjai elkövetnek! — Ez egyébiránt nem is csuda! — Hiszen egy döglőfélben levő jólhízt ezethal mennyi szennyet kavart fel maga körül!

(!) Külföldi lapokból kell hát megtudnunk, hogy a magyar a legalkotmányosabb érzésű nemzet a világon, s ahová a magyar betette a lábát, ott a legkisebb fia is a szabadság zászlóvivője s hogy keleten a mi feladatunk, ahol dicsőség várhat reánk. Az a dicsőség, hogy a mienk legyen-e Bizánc, vagy a muszká-é? Annak a kapuját már egyszer betörte Botond bárdja; — le kell győznünk az osztrák elvakultságot s keletre magyar, mert az a rés most is meg van — a mi számunkra!

(x) Annyi mindent! összefirkálnak ma a bukott kormány lapjai a válságos helyzetről, hogy szinte rosszul érzi magát az ember a szabadelvűségtől, mint a hajós éjjeli viharban a tengeren. Pedig most nincs vihar, olyan tisztán világít a 48 az égen, mint a nap. De hát a csapáknak kevés mos a hulladék a hajóról!

(*) Csak nem tudnak nyugodni a Tisza lapok a német kereskedelmi szerződéstől, uatalan azon kérőznek, hogy az 1917 ig jogosan kötött meg, tehát az országgyűlés által jóváhagyandó, addig tehát nem lehet önálló vámterület. — Mi úgy tudjuk, hogyha van horog, melyen Tisza Pista és Goluchovszky külügyminiszter megtalálhatják méltó helyüket, ennek a szerződésnek a §§ ai az, ott megérdemelt helyen lesznek egymás mellett; hanem önálló vámterületünk mégis lesz!

(?) Az a hír kering Bécsből, a megszokott helyről, — hogy számolni kell a katonai érdekekkel is.

Hat mi az a katonai érdek? Semmi más, mint idegen állam a magyar államban! Ki vele a közigazgatási dicsőséges csatatérre, ott mutat a meg, hogy az a katonai érdek nőtte annyira, hogy megérdemelje azt a nevet: „katonai”?

(**) „Több iparos” mosogatta a múlt héten egy helybeli lapban Tóth Kálmán ipartestületi elnököt. Ezek az emberek nem vették észre, hogy tulbuzgalmukban szeretett elnöküket valóságos szerezőné mázolták a tósztaival!

(?) A mi szinügyi bizottságunk már igazán feladatának magaslatán áll: politikai kritikát is gyakorol a szindarabok fölött. — Ennek igazán örvendünk, mert eddig mély fájdalommal azt hittük, hogy ez a bizottság szeméhez sem ért, csak ötödik kerék a szekerben; — és ime, örvendetes meglepetéssel tapasztaljuk, hogy igen is jól tud — esizmadiáskodni!

Tövis.

NAPI HIREK.

A megyei közigazgatási bizottság ülése. Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága ma délután 9 órakor tartotta február havi ülését. Az ülés elején Wessprémy Zoltán vármegyei főjegyző megemlékezett a nemrég elhunyt Soltész Farkasról, ki Hajdúvármegye megalakulása óta buzgó tagja volt a közigazgatási bizottságnak. Beszélt a főjegyző azokról az elévülhetetlen érdemeiről, melyeket az elhunyt a közügyek terén szerzett. A közigazgatási bizottság Soltész Farkas halála felett igaz részvétét és kegyeletét fejezte ki, érdemeit pedig jegyzőkönyvileg megörökíti. Az elparentálás után az egyes szakjelentések nyomán Hajdúvármegye január havi állapotáról tárgyaltak. A közigazgatási bizottság ülése, melyen Domahidy Elemér főispán elnököt, fél 11 órakor ért véget.

Jog- és pénzügyi bizottsági ülés. A jog- és pénzügyi bizottság ma délután 3 órakor Vecsey Imre elnökletével ülést tart.

Tanácsülés. Szerdán délelőtt rendkívüli tanácsülés lesz, melyen több fontos ügy kerül elintézés alá.

— **Hajdumegye közbiztonsága.** Az alispán jelentése szerint Hajdumegye közbiztonsága a múlt hónapban jó volt. De ezára annak, hogy az egész vármegyében mindenütt izgatta a kedélyeket a képviselőválasztás, még sem történt semmi olyan, ami nagyobb esendőri, vagy pláne katonai beavatkozást igényelt volna. De azért a börtönöknek csak utána nézett kötelelenség-szerűen a kir. ügyész az egész megyében és — dicsérettel legyen mondva — az ingyenlakásokat mindenütt rendben találta.

— **A sorozások elmaradnak.** Minden évben rendszerint február vagy márczius hónapban tartják meg a sorozást. Most, hogy ex-lexben vagyunk és a politikai helyzet sem alakult még ki, a sorozásra vonatkozólag ezideig még semmiféle intézkedést nem tettek a honvédelmi miniszteriumban, úgy hogy a sorozás április vagy május hónapban lesz, ha ugyan akkorára lesz már költségvetés.

— **Színházvizsgálat.** Az állandó tűzvizsgáló-bizottság ma délután 3 órakor a színházban vizsgálatot tart.

— **Székfoglaló beszéd.** Megjelent a Csáthy Ferencz könyvkereskedésében kapkató Harsányi Pál volt főiskolai szónoknak, jelenleg olosva-apáti-i lelkésznek székfoglaló egyházi beszéde az isteni szeretetről. A füzet ára 20 fillér a jövedelme az olosva-apáti-i árva gyermekek segélyezésére fog fordítani.

— **Járvány a megyében.** Nemcsak Debreczenben, de egész Hajdumegyében valóságos járványként lepett fel az influenza. Alig van ember, akit kisebb-nagyobb mértékben meg ne kintzett volna ez a nép által muszka náthának keresztelt betegség. Ebből származik az a sokféle hüléses, hurutos betegség, ami különösen gyermekek és agkok közül nem egy két áldozatot követelt. Az egyre terjedő betegség okául az időjárás szépségét emlegetik.

— **Egészségügy a múlt hónapban.** Lósonczy Ámos tiszti főorvos a közigazgatási bizottság mai ülésén Hajdumegye közegészségügyéről kedvezőtlenül nyilatkozott. A hurutos betegségek különösen sok esetben, valósággal járványként fordultak elő. De sok áldozata volt a múlt hónapban a tüdőgümőkórnak is. A hevenyfertőző betegségek közül a rosszoldótoroklob 11 esete közül négy végződött halállal. Tégláson a vörhenyjárvány januárban megszűnt. Az egész megyében 46 vörhenybeteg volt a múlt hónapban, kik közül egy meghalt, tíz még beteg, a többi felgyógyult. Hat ember betegedett meg hasihagymában, közülök 3 hagyta el az ágyat. — Hajduböszörményben két egyént a veszett eb megmárt, kiket a budapesti Pasteur intézetbe szállítottak. Természetellenes halálesetek a múlt hónapban: Hajduböszörményben egy ember leest a létráról és agyarázkódásban meghalt; Hajdusoboszlón két gyermek megégett, Nádudvaron egy férfi megfagyott, Hajdubádházon 3 gyermek a füstbe megfulladt; ezeken kívül két öngyilkos is volt. — Hajdumegyében január hónapban 488 halálesettel szemben 534 születés volt. A megye lakossága tehát csak 27-tel szaporodott.

— **A sertésvész.** Az egész megyében nagyban pusztított az utóbbi hónapokban a sertésvész, de a megtett helyes óvintézkedések nyakára léptek a bajnak úgy, hogy a múlt hónapban már csak Hajduböszörményben, Hajdunánáson, Püspökladányban, Tiszacségen és Egyeken volt sertés zárlat. Január végével azonban ezeken a helyeken is feloldották a zárlatot, mivel itt is megszűnt a vész. Leidl Emil megyei főállator-

vos jelenti, hogy Kabán ismét fellépett a sertésvész.

— **Az adóprás működése.** A január 1 én beállt költségvetésen kívüli állapotot legjobban az adófizetésben, illetőleg adó nem fizetésben tapasztaljuk. A megyében csak állami egyenes adó 39177 koronával kevesebb folyt be, mint a múlt év januárjában. Az összes befizetett adók különben 239165 korona 70 fillérenyi összeget tesznek ki.

— **A Kisfaludy társaság Csokonai emlékeztéré.** Csokonai Vitéz Mihály emlékének szentelte a Kisfaludy társaság tegnapi nagygyűlését. A száz éve sirba szállt nagy költő szelleme lebegett az akadémia pompás dísztermében a programnak minden pontja a debreczeni kollegium szilajkedvű tógátusának lantját dicsőítette. Jelen voltak a nagygyűlésen a debreczeni Csokonai-kör kiküldöttei is.

— **Iparosok gyűlése.** Az ipartestület tanácstermében tegnap délután az iparosok Szabados Vilmos elnöke alatt gyűlést tartottak, melyen mindannyian Tóth Kálmán elnök ellen foglaltak állást. Elnöknek Baskovics Mihály szólalt fel, majd Fényes Mór, Szabó József, Varga Lajos és mások beszéltek. Valamennyi szónok elítélte Tóth Kálmán működését. A többi közt ezeket mondták: Tóth Kálmán összeütközésbe jött már a miniszterrel, a kereskedelmi- és iparkamarával, a városi hatósággal és mindazon körökkel, melyekkel az ipartestületnek a saját érdekében a jó viszonyt gondosan fenn kell tartani. Debreczen mindhárom kerületben ellenzéki képviselő van; társadalmi vezetőink, sőt az egész ország az önálló vámterület híve. Hát éppen mi, kiknek legfőbb érdekünk az önálló vámterület, mi választunk elnökünknek olyan embert, ki nem feltétlen híve az önálló vámterületnek és ki legutóbbi választáson is annyira agitált a kormányparti jelölt mellett. Mindenfelől csak Zelinger Edét öhajják elnöknek, ki tegnap el is mondta programbeszédét, melyben kijelenti, hogy mint a múltban híve volt, úgy a jövőben is mind g az önálló vámterület mellett lesz. Ezért és az iparosok egyéb érdekeiért küzd, ha megválasztják. Ha van valaki, aki erre a tisztségre jobban megfelel, mint ő, szívesen lemond, de ha megválasztják, minden erejével, igyekezetével eleget tesz kötelességének. A népes gyűlés Zelinger Ede éltetésével ért véget.

— **Gyászhir.** Özvegy Harangi Jánosné született Jándy Zsuzsanna asszony — néhai Harangi János telekkönyvi hivatalnok özvegye — folyó hó 12 én délelőtt 10 órakor életének 75-ik, özvegységének 23-ik évében 5 évi, de különösen 5 hónapi súlyos betegség folytán elhunyt. Temetése a hó 14 én, kedden délután 3 órakor a Képes-utcai 71 számú háznál, majd a Ispotályi templomban tartandó rövid imával lesz. A megboldogultat gyermekei, számos unokák, dédunokák és rokonok gyászolják. Béke poraira.

— **Inzultált végrehajtó.** Hát bizony a végrehajtóval meg a finanszozal nehezen tud megbarátkozni a magyar. A napokban K. Szabó Imre sámsoni lakosnál járt hivatalos ügyek elintézésére végett Király József végrehajtó, de a hivatalos doigát nem intézhette el a kedves vendég, mert a sámsoni atyafi meg a feleségével elkergették a végrehajtót, ki a esendőröknél panaszt emelt a nem fizető magyar és kardos felesége ellen.

— **Csokonai ünnep.** Csokonai halálának 100. évfordulójáról emlékezett meg tegnap délelőtt a róm. kath. főgimnázium önképzőköre. A Csokonai ünnepély a díszteremben folyt le nagy közönség előtt. Dr. Jászai Rezső igazgató nyitotta meg költői szép beszéddel az ünnepélyt. Majd az önképzőkör tagjai Mózes András és Vidovich Ernő szavaltak, Gerő Miklós pedig Csoko-

nairól olvasott fel. Nehány zene- és énekszám előadása után a szép ünnepély véget ért.

— **A hétről.** Ily című szombati társaságunkban emített Tóth Kálmánoknak általánosságban vett politikai vonatkozása van. Az nem vonatkozik az ipartestület belső ügyeire, avagy személyire.

— **Kösgyűlés.** Az „István” gőzmalom társulat munkasai önképző és segélyző körre folyó hó 12-én tartotta évi rendes tisztújító közgyűlését, mely alkalommal a tisztikar egyhangúlag a következőkben választotta meg. Elnök: Bavlóza Pál, alelnök: Rajczy Pál, jegyző: Rozsásy László, pénztárnok: Lovassy József, körgazda: Pressler Gyula, könyvtárnokok: Varga István és Részler András, zászlótartók: Kádár András és Balog Lajos, számvizsgálók: Takács Sándor, Kosziczky Bertalan és Molnár Matuzsálem. Választmányi tagok: Miskolczy Nándor, Matavovszky Andor, Zsiha Antal, Soós János, Taskovits József, Kazai József, Gaál Gyula, Godzsák József, Sunyofszki Miksa, Papp János, Szauer Dániel, Szabó Sándor, Szilágyi József, Faragó Géza, Hornung Lajos, Kerékgyártó Imre, Spáll Károly, Árva Ferencz, Nagy Sándor, Nagy Imre, Balog József, Nagy Ferencz, Tarosi György, Bakó József, Haraszi Lajos, Hubert Ferencz; dalárda karmestere: Kőkereszt Gústáv. A közgyűlés a magyar néphimnusz eléneklésével ért véget.

— **Építőmesterek gyűlése.** Tegnap az ipartestületnél a kőművek és az ácsok tartottak gyűlést. Mindkét gyűlésen a Magyarországi Építőmesterek Egyletének e hónap 16 án a fővárosban tartandó országos gyűlésről tanácskoztak. Ez az országos gyűlés az építő iparosok baját akarja orvosolni. A gyűlésre az ácsszakosztály Barna Tamást és ifj. Pató Györgyöt, a kőművesszakosztály pedig Tóth Istvánt, Szikszai Gézát és Fésüs Lajost küldik a debreczeni építő iparosok képviselőjében.

— **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatalnál a következő haláleseteket jelentették be: — O.án Mihály ev. ref. 51 éves, Seres N. ev. ref. félnapos, Székely Jánosné ev. ref. 72 éves, Balogh István ev. ref. 13 hónapos, Wachberger József izr. hat éves, Kiss István ev. ref. 65 éves, Palánki János róm. kath. 23 éves, Hetye Demeter János gör. kath. 32 éves, Imre Lászlóné róm. kath. 32 éves.

— **Felhívás a gödöllői kirándulásra.** A Hajdumegyei Méhész-egylet ez év április hó második avagy május hó első felének egy még később meghatározandó vasárnapján Gödöllőre tanulmányi kirándulást rendez. A kirándulás célja: a külföld által is a legnagyobb elismerés hangján méltatott és valóban mintaszerűen berendezett 40 holdnyi mesterséges méhlegelővel ellátott állami méhes, egyidejűleg pedig a kir. park és kastély, valamint az Erzsébet szobor megtekintése. Miután az oda és visszautazáshoz kérvényezendő kedvezményes jegyek kioszköltsége céljából előzetesen kell tudnunk, sőt bejelenteni a résztvevők névsorát: ezuton hívjuk fel mindazokat, kik a kirándulásban résztvenni kívánnak, hogy ebbeli szándékukat Cs. Nagy Sámuel egyleti titkárunknál (Fonciére iroda) lehetőleg mielőbb bejelenteni sziveskedjenek.

— **Iparhatósági ülés.** Az ipartestületi betegsegélyző pénztár igazgatósága ma délután öt órakor folyó ügyek elintézésére végett ülést tart.

— **Huszonhat betörés.** Ennyi betörés tetteit kaparitotta meg Bodnár András a debreczeni esendőség ügyes őrmestere. E hó 8 án éjjel — mint megirtuk — Szoboszlón egész csapat betörést követtek el. A vizsgálat és nyomozás vezetésével a kir. ügyész Bodnárt bízta meg, ki eddig is igen szép eredményeket ért el a nyomozás és felderítő szolgálat terén. Bodnár néhány ügyes esendőrrel Szoboszlóra ment s azon-

nal az ottani sátor-czigányokat fogta valatára, de azok tagadtak mindent. Ekkor Bodnár körülvette a cigánytelepet és az egész helyet felásatta. Az ásásnak meglepő eredménye lett. A földből és a kunyhók mélyéből a lopott holmik egész garmadája került elő, melyek között a huszemű a legtöbb. Erre a nem várt esetre megtörték a cigányok és Bodnár kérdés-kódására vallottak. A nyomozást a pártatlan hűségben ma fejezte be a derék őrmester. Kiderített 26 betörést és egy rablást, meg egész csapat lopást, melynek teteseit a nagy, terjedelmes jelentés kíséretében ma adta át a kir. ügyésznek. Kétségtelen, hogy a fényes eredményt elért Bodnár őrmester elismerést érdemel buzgóságáért.

Öngyilkos ifju. Tegnap délután Némethy János Varga-utcai hentesüzletében mellbe lőtte magát Palánki János 22 éves fiatal ember, ki a fenti üzlet vezetője volt.

A t. hölgyek tudják legjobban, hogy mily fontos a szép üde arc, mily hatalmas és kincs az, mily előnyökben részesül egy szép nő. Szépnek lenni azonban igen nagy feladat. Nem elegendő, hogy valaki esinos, fess, meggyerő külsejű és kedves legyen, hanem a legfontosabb, hogy az arc bőre tiszta, szeplőtlen, sima és üde legyen. A nők tudják ezt és azért igen nagy gondot fordítanak az arczbőr ápolására, a szépség elérésére és emelésére. Ma már nem titok, hogy a valódi angol Balassa féle ngorkatej az egyedüli létező szépitőszert, mely 2-3 szori használat után eltávolít kiütést, pattanást, szeplőt, májfoltot, mitesszert, kisimítja a ráncokat, redőket és arczbőrt fehérré finomná varázsolja. Üvegje 2 kor. a gyógytárakban. Postán küldi Balassa Kósnál gyógyszerész, Budapest—Erzsébetfalva.

TAVIRATOK.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Kossuth és Andrássy tárgyalása.

Budapest, febr. 13. Kossuth Ferencz ma délelőtti budai palotájában felkereste Andrássy Gyula grófot és közölte vele a kihallgatás részleteit. Minthogy 2 óra hosszat tárgyalt Andrássyval és elmondotta neki, hogy a király kegyesen fogadta és milyen álláspontot foglalt el a király előtt.

Kossuth Andrássytól hazatért és este megjelenik a pártkörben, hol néhány vezérpolitikussal közli a királyi kihallgatás részleteit

A király Budapesten

Budapest, febr. 13. A „Bud.” tudósító jelenti, hogy a királynak Budapestre jövetelét illetőleg ezideig semmiféle intézkedés nem történt. Ha a király azonban Pestre jön a főváros nagy ovációval készül fogadni és tiszteletére fáklyás menetet akarnak rendezni.

Görgey a helyzetről.

Budapest, febr. 13. A „Nap” tudósítója ma felkereste Görgeyt, akinek a tábornak azt mondotta a helyzetről, hogy egyáltalában nem találja különösnek, hogy a király Kossuthot fogadta az természetes, mert a király alkotmányos érületű és így meg kellett hallgatnia a legnagyobb párt vezérét.

Azt hiszi, hogy a király engedni fog, amint engedett a múltban és engedett Chlopy után is.

Tisza Bécsben.

Budapest, febr. 13. Tisza István ma reggel Bécsbe utazott. Lehetséges, hogy a király holnap fogadja és a kihallgatás összefüggésben lesz a váltsággal.

Sikkasztó könyvelő.

Budapest, febr. 14. Kanitz Istvársa budapesti nagykereskedő cég könyvelője Huppert László 10 000 koronát sikkasztva egy énekesnővel megszökött.

A cég pénztárosa Deutsch Géza félve, hogy őt is fele ősségre vonják, mellbe lőtte magát, de nem halt meg.

Koalíciós miniszterium.

Budapest, február 13. Amennyiben a király hajandó egy koalíciós kormány el fogadására, Andrássy holnap Bécsbe utazik és betérjeszti a miniszteri listát, amely már kész van.

A disszidensek hárman, a független pártiak 5, esetleg 4-en lennének képviselve. Banffy nem hajandó társzat vállalni, a néppárt kapna egy társat.

Házelnökök Gullner Gyulát és Justhot; alelnökök az újpárt részéről báró Wesselényi és a néppárt részéről Rakovszky.

Fiumei kormányzó Hadik-Barkóczy Endre gróf lenne.

Tőzsde.

Budapest, február 13.

Január 1-től kezdve a tőzsdei árat 100 kilogrammonként jegyzik.

Buza	1905 áprilisra	19 74
Buza	1905 októberre	17 30
Rozs	1905 áprilisra	15 38
Rozs	1905 októberre	14 86
Tengeri	1905 májusra	14 10
Zab	1905 áprilisra	14 10

Készár: ártartó.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Hétfőn T. Csige Böske vendégfelléptével „Ahol unatkoznak”, vigjáték. (B. bérlet.)

Kedden „Az elnémult harangok”, színjáték. (C bérlet.)

Szerdán A gerolsteini nagyhercegnő”, operett. (A bérlet.)

Csütörtökön „János vitéz”, daljáték. (B bérlet.)

Pénteken T. Csige Böske vendégfelléptével „Annuska”, vigjáték. (C bérlet.)

Csiky László jubileuma.

— Wallenstein halála. —

A magyar színészetnek, de közelebről a debreczeni színpadnak ünnepe volt tegnap este.

Nem a sablonos, mindennapi jelzővel titulált, hanem egy igazi „művész” embert jubiláltak kartársai, a nagyközönség.

Ma, mikor mindenki és mindenért jubilál és ünnepelteti magát, milyen felemelő tudat ünnepelni azt, ki mindenkép méltó arra és akinek már pályája is olyan, hogy azon egy negyedszázadot elöltöni, maga ez a tény is méltó az ünneplésre.

Aki ismeri a színész pályáját, életét, az tudja csak igazán méltányolni, mit jelent az: a színésznél 25 évet eltölteni.

Megérdemi az ünneplést az, ki e pályán negyedszázadot eltölt, ki feláldozva békés, nyugodt családi otthonát, Thália papjává szegődik, odavonzza szíve, lelke,

akarata és a maga tehetségével, szorgalmával oda viszi, hogy kiérdemli a művész nevet és emellett a közönség becsületét, szeretetét szerzi meg.

A rajongó vágy vezette Csiky Lajost 25 év előtt a színpadra. Nem a dícső é utáni vágy vitte a színészethez, hanem az a tudat, az az érzés, hogy ő alkotni, dolgozni fog. Lankadatlan buzgalommal, vaszorgalommal el is érte ezt.

A legnehezebb szerepeket választotta és abban meg is állta mindenkor helyét mint hő katona a harczterem.

Tegnap ért negyedszázados fordulójához, ama napnak, mikor először a színpadra lépett.

Vágya teljesült. Debreczenben, a debreczeni színpadon ünnepelhetette meg ezt a napot.

A debreczeni közönség, a kartársak valóban ünnepnappá avatták Csikynek a tegnap napot. — Zúfolásig megtelt a színpad.

A függöny felgördültekor a szintársulat tagjai a színpadon félkörbe állva várták az ünnepeltet, kit Jeszenkyné és Menszáros vezettek ki a színpadra.

A lelkes éljenzés, tapsok lecsillapulta után Oláh Károly tanácsnok a város, a közönség és a színházbizottság nevében az alábbi szép beszédel üdvözölte Csiky-t:

Mélyen tisztelt s ünnepelt Művésznünk!
Nagyérdemű közönség!

Ne várjon tőlem senki dicsőhymuszokat, vagy virágos, költői hasonlatokban és fordulatokban gazdag beszédet, mert én annak mestere nem vagyok, én csak az igaz, őszinte és szívből jövő egyszerű magyar szónak vagyok az embere!

Debreczen sz. kir. városnak az a része, mely megismerte a Te férfiúi nemes s elememet, szívjóságodat és műveltségedet, valamint azon másik, mondhatom jó nagy része, mely gyönyörködhetett a Te művészettedben, alkotásaidban, mint láthatod, nagy örömmel készült ezen jubileumi ünnepségre.

A magyar színművészet böcső korában minden igaz magyar hazafi a magyar nyelv apostolát látta a magyar színészen s azért minden uttörőt lelkesedéssel ölelt szívére és zárt kebelébe!

A debreczeni színművészet fénykorában pedig, amint mi röviden „Intendatura”-nak szoktunk nevezni, az itt működött nagy színészek valóságos polgárokká lettek, kik könyeztek, ha csak rövid időre is elhagyták a város falait, s csaknem vérkönnyeket sirtak, amidőn innen végleg el kellett távozniok.

Ma már a helyzet némileg változott, mert egyrészt — hála Istennek — nagyon megsaporodott a magyar színművészek száma, másrészt gyakoribb a színgazgatók és a színművészek változása is.

De azért Debreczen lelkes közönsége ma is érdeme szerint megbecsüli az érdemes színészt és így megbecsüli Téged is, ki oda hagytad az anyhe, puha, uri családi fészket, vándorbotot ragadtál, mert Thalia felkent papja akartál lenni, ami neked sikerült is!

Az a vándorbot, mintha földbe lett volna ültetve, kihajtott és ma 25 év után az azon termett babér, mint a közönség elismerése övezi művészi homlokodat.

Légy üdvözölve Debreczen műpártoló közönsége és a debreczeni színiügyegylet nevében s fogadd szívesen e babér koszorút, s az abban levő csekély szeretetünk és tiszteletünk jeléül azon jó kívánságunk kapcsán, hogy téged szeretteid boldogítására, s a magyar színművészet dicsőségére teljes erőben és lankadatlan munkakedvvel éltesen a Magyarok Istene!

Éljen Csiky László!!!

Oláh Károly tanácsnok lelkes beszéde után Makó Lajos igazgató, a szintársulat nevében üdvözölte a jubiléust, a következő szívből fakadt beszéddel:

Kedves Csiky!

Igaz, hogy az összesek óhaját hivatalosan tolmácsolva, irántad taplált szerete-tünk ma nyilatkozik meg először nyilvánosan, de ne hidd, hogy mindezt mi régidő óta ne éreztük volna szíveinkben. Tudtuk mi azt mindég, hogy te nemcsak egy tal-pig becületes ember, hanem hogy izrlő-izre vérbeli művészember is vagy, művész, ki diadalaidhoz nem csinált uton, de tehet-séged igaz értéke révén jutottál. Pedig ját-szótól a jó mellett sok rossz szerepet is, a nagy mellett kicsit is eleget. De olyan volt-ál mindég, mint az hletett szobrász, kinek egyformán ambíciója volt a szobor, keze, lába, feje, ha ez által az egész mű össz hangját emelhetted; olyan voltál, mint a — jó kertész, ki a királyi rózsza mellé oda kö-tötte a szerény ibolyát is, ha a c-okor szin-pompája megkivánta azt; olyan voltál, mint az aczélos ujságíró, kinek mindegy: ve-zérek vagy riport — inspirációját követi és csak ir, mert neki irás a hivatása. Nem túlekedtél elsősegre, de első mindig a kö-telesség utján. Ragyogó becsületességű mű-vésze voltál minden rádbizott feladatnak; tele szorgalommal, — jószándékkal hiven és készen mindig, mint a jó katona. Így szolgáltad már 25 éve művészi hivatásodat és közönségedet, nem buktatva el soha d-rabot és nem kissebbítve p lyatársaidat. Es azért vagy te mindig legelő, mert bár-hol álltál is, bármire vállalkoztál is, becsü-letes kötelességtudásod és hatalmas tehet-séged mindenütt feltűnővé tette kedves mű-vészi egyéniségedet. Ez már az új mod rn színészet haladása, mely fölébe helyezi a tartalmas egyéniséget a szerepnek. Az ilyen színész dísz, koronája minden társulatnak s boldog és szerencsés az a művészi törek-vés, melynek sikereit ilyen tehetségek moz-dítják elő. Maradj is meg mindenkor olyan-nak amilyen vagy: nagy szíveddel, jószágos kedéllyel, páratlan kötele ségtudással, de gyarapodj sikerekben, anyagi jólétben, emberséged érzetében és ama jóleső tudat-ban, hogy mi, akik téged most meleg szív-vel körül veszünk, nem érdekből tesszük ezt, hanem egy tiszta benső erő által haj-tatva, melynek neve: tiszta barátság, igaz szeretet. Tartson meg kegyes jó sor od az 50 éves jubileumra is, és akkor is találj magad körül a maihoz hasonló melegséget közönség, társulat és mindenki részéről.

Végül az ifjuság nevében Palágyi La-jos üdvözölte Csiky Lászlót.

Az ajándékok sem hiányoztak.

A szeretet, a művészet méltán megér-demelt megbecsülését jelképezték azok az értékes ajándékok, melyet Csikynek át-nyújtottak.

Könnyezett, meghotta Csiky a sze-retetnek eme nagyfokú kitüntetéses alig tu-dott szóhoz jutni, hogy szívből megköszönje az ünnepeletést.

Az előadás ezután kezdődött. Csiky László az 6 egyéniségének megfelelő nagy-szabású darabban lépett fel. Schiller remek művét, „Wallenstein halálá”-t válasz-totta.

A híres „Wallenstein trilogia”-nak a gyöngye ez a darab.

Schiller igazi poetai egyénisége nyi-latkozik meg e darabban, párosulva a nagy költő klasszicitásával.

Az előadás méltó volt az ünnepséghez. Egy ilyen remek alkotást olyan kiválóan előadni, dícséretére válik Makó jeles drámai társulatának.

A főszerep Csiky kezében volt. Helye-sebb felfogással, nagyobb tudással és meg-felelőbben nem lehet a szerepet megjátszani. Alkalmasabb, jobb szerepben nem ragyog-tathatta tehetségét, mint Wallenstein halá-lában.

Zugott a taps, nyílt színen, felvonás közökben.

A többi szereplők közül kiváló jók voltak: Jeszenszky, Menszáros, Palágyi, Se-bestyén és Faragó.

A rendezés, a változás páratlan gyors és kifogástalan volt.

Bankett Csiky tiszteletére.

Az ünnepi előadás után az Angol Ki-rálynőben bankett volt a Csiky László tisz-teletére. A banketten megjelent a szintár-sulat minden tagja és igen számosan a kö-zönség köréből. Ott voltak: Domahidy Elemér főispán, Degenfeld József gróf, egy-hazkerületi főgondnok, Osh Károly kultur tanácsnok, Tolnay Korné máv. üzletvezető, Makó Lajos igazgató, Magoss György vá-rosi főügyész, Dalmy Kálmán és Szentki-rályi Tivadar, Berger Jenő szünügyi bizott-sági tagok és Toby Elek dr.

A nagy társaság pompás hangulatban töltötte az estét. Felköszöntőkben sem volt hiány. Az első Osh Károly mondotta, méltatva a Csiky László művészi érdemeit.

Csiky László szólalt fel azután, meg-ható szavakkal köszönte Makó Lajos igaz-gatónak és a társulat tagjainak, az ünnepély rendezése körül kifejtett tevékeny, lelkes fáradozásait. Tószot mondott azután Do-mahy Elemér főispán, Than Gyu a szer-kesztő, Sebestyén Géza, Faragó Ödön és még számosan.

Közben Faragó Ödön felolvasta a ju-bilánshoz érkezett üdvözlő táviratokat és leveleket. Üdvözlő táviratok érkeztek: Bu-dapestről a színészet tanács elnökétől, Szá-vay Gyulától, Tompa Kázmántól, Vidor Pál a Nepszinház igazgatójától, Losoncy Zoltán aradi szerkeztőtől és a soproni szintársulat tagjai Levélben mentette ki magát dr. Fe-jér Ferenc. Meleg sorokban üdvözölte a „Sinház és élet” szerkesztősége, valam nt 25 év előtti első igazgatója Nyéki János. Aukiskártyán igen szellemes sorokba-gratultált a debreczeni közönség kedves ismerőse Klenovics György.

A társaság Magyar Imre pompás nótái mellett a ké 6 éjjeli órákig maradt együtt.

A Rákóczi induló eredete.

— febr. 13.

A Rákóczi-féle szabad ágharek lel-kesedése szülte a magyar zeneköltészet os-dás varázsu, híres daltermékét, a — Rá-kóczi-indulót. Hol támadt, kitől való, kinek a révén terjed el, minő események hozták létre ezt a gyönyörű dalt, — vajmi ke-vesen tudták. A 60 as években az abszolu-tizmus alatt szinylődő magyar író és művész világ egyes alakjai kezdtek először ku-atni a Rákóczi induló keletkezését, de többet nem tudtak megállapítani ök sem annál, minthogy a mai formájában ismeretes in-duló a Rákóczi keringőjének motívumaiból fejlődött s a XIX. század elején a zempléni fölkelő csapatok ezzel az indulóval vonul-tak Sárospatakra, a Rákóczi várába. Az a feltevés, hogy a Rákóczi induló, úgy, ahogy ma ismerjük, a híres cigányprimástól, Bi-harító való, inkább csak valószínűségekre alapított kombináció, mintsem bebizonyult tény.

Ellenben az már bizonyos, hogy Scholl Miklós Eszterházy gyalogezredbeli karmes-ter, ki ezt az indulót „Az Eszterházy ezred kedvenc indulój” ezimen kiadta, közönsé-ges plágiumot követett el, mert egy olyan szerzeményt, mely akkor már a nép köré-ben is ismeretes volt, anélkül, hogy ahhoz a maga alkotó képességéből legkevésbébbet tehetett volna — sajátjának vallott, végér-vényesen eltulajdonított és tisztességtelen uton neve alatt terjesztett, holott a szerző-ségben soha minemű része nem volt. Azóta ku-attak tovább a titokzatos módon támadt induló szerzője után, de a kutatásnak egye-düli pozitív eredménye csak az lett, hogy a Scholl Miklós plágázisa még inkább nyil-vánvalóvá lón, a Bihari szerzősége pedig a hagyományok, régi emlékezések és elbeszé-lések révén újabb valószínűséget nyert.

Hogy hol támadt és kitől való a Rá-kóczi induló eredeti dallama, melyet Bihari esetleg feldolgozhatott, a legújabb időkig

kétséges volt, sőt a szerző személyének ki-léte még mindig tisztázatlan, — de a vas-tag homályba némi világosságot mégis ve-tett egy derék francia tudos, a kolozsvári körökben is tisztelt De Gerandó Agoston, De Gerando Antonia kolozsvári igazgatóbá-tyja, ki már jó régen: 1845 ben. „La Tran-sylvanie et ses habitans” című, Pari ban, francia nyelven megjelent munkájában, az erdélyi história főbb mozzanatainak ismer-tetése keretében ezt az érdekes kérdést szintén felvette. Az ő megállapítása szerint Erdélyben, a szerencsétlen végű zsbói o-satában, tehát Zsbó környékén tamadt a Rákóczi kesergője s onnan vitték szét a Rákóczi katonái a lelkesítő dalt, mely nem-sokára legkedveltebb indulója lett az or-szágnak. Kétszáz éves fordulója is aktu-állissá teszi ennek a kérdésnek tisztázá-sát, de a história dátum mellett megérdemli a lelkes francia író eddig kevésbé méltat-tott s majdnem ismeretlen véleménye az ismertetést, mely szó szerint való fordítás-ban így hangzik:

„Maradt egy nagyszerű emléke a ku-ruozhadjártnak. Egy dallam, melyet a hős vezér, Rákóczy Ferenc után neveztek el. Erdekes, hogy Magyarországon a nagy gondolatokat és mély érzéseket nem a költemények, hanem a nemzeti dalok szen-telték meg. Ezekben a dalokban kevés a zenei tudás, kevés a csinált művészet. A spontánitás, a váratlan hatás uralkodik raj-tuk s ez a vonás adja meg eredeti jellegü-ket. Látszik, hogy e dalok alkotói olyan emberek voltak, akik tudtak érezni és ké-pesek voltak érzéseiket a maguk közvetlen erejében kifejezni. Ha a szívek valami szent ügyért lángolnak, találkozik mindig egy-egy ember, aki tolmácsává lesz a köz-érzületnek s így támadnak az örökszép nemzeti dalok.

A zsbói vereség után Rákóczi szomo-ran vonult vissza Magyarországra felé. De egyszerre csak visszhangoztak a hegyi utak a tárogatók zenéjének keserves szavától. Egy ismeretlen, tán valami lovas, megható dallamot rögtönzött, melybe bele öntötte a szomorú helyzet egész fájdalomát. A dal fennmaradt és még ma is játszik az egész országban. Magyarországon más részében élénkebb és vidámabb menetű Rákóczi dalokat hallottam, melyek bizonyára egy győzelem napján támadhattak, mert ebben a háboruban könnyen termeltek a népköltők és a nagy drámának minden mozzanata inspirálhatott egy-egy dallamot.

Ha gondolatban egyesítjük ezeket a szétszórt részeket, ezeket a strófákat, me-lyeket itt-ott hallani, egy valószínűsítő össze-függő nagy költemény áll előtünk. A „Rá-kóczi induló” nem csak egy fenséges ének, hanem egy himnusz, és hősköltemény. Mindaz a sok remény, köny, dicsőség, fájdalom, — mindez gyönyörűen van benne kifejezve.

Szinte előtünk látjuk az egész dráma lefolyását. Először néhány elnyújtott szo-moru hang; Magyarorszá: szenved és sir. Egyszerre fegyverbe hívás, mélységes kö-nyörgés. Siessetek! a haza térden állva nyújtja felétek karjait, hogy segítsenek rajta. Most jön az induló; lassan és méltó-ságosan. Azután a harc, ez rövid, mint amilyent Petrarca kívánt Itáliának. A győ-zelmi ének következik. Ugyeljetek! az el-lenség megerősödvé jön vissza... Ah a harc hosszú... A kétségbeesés kiáltásai! Jaj! minden elveszett! A panaszos hangok ismétlődnek, hosszúra nyu-nak, hogy az utókor is sirassa a nagy veszteséget. A Rákóczi nincs leírva, csak emlékből játszik. A nemzeti dalok, melyek itt olyanok, mint másutt a népies költemények, így marad-nak fenn nemzedékről-nemzedékre.”

Zuboly.

IRODALOM.

Most jelent meg! Feltűnést keltő zenemű-ujdonság! Eredeti exotikus színes

ezimlappal! Jenovay Jenő, Japán dalok. 1. Dal a tavaszról. 2. Hajók dalja. 3. Teaházi Gésák táncza. 4a. Budha papok felvonulása a templomba. 4b. Ima. 5. Japán leány bucsudala a háboruba vonuló kedvesétől. A helyszínén följegyzett eredeti motívumok után, könnyű és kedvező összeállításban, zongora kísérettel gyönyörű színes ezimlappal I—II. füzet ára érmentes küldéssel az összeg előleges beküldése mellett 2 kor. 50 fillér. Megrendelhető a kiadó üzég-nél: „Magyar nemzeti zeneműterjesztő vállalat” (Magyar Gábor) kiadóhivatalában, Budapest, V., Akadémia-utca 13 sz. Rendkívül fontos minden zongorajátszóra nézve! Egy újítás a zeneműmegrendeléseknél! Czim beküldése mellett, bővebb felvilágosítást nyújt fenti kiadóhivatal.

REGÉNYCSARNOK.

Oltárcsipke.

Írta: **Dr. Bignió Béléné.**

(Vége.)

Még érzem puha jóságos kezét kezemen, néha ő hinti homlokomra a szentelt vizet, ha én nem érem azt el... és a nagy tolongásban feleml, hogy lássam az oltárcipket...

Aztán homályba tűnik minden ismét: csak egy nagy rekviemre emlékszem vissza. Csendesen kellett maradnom, mert tatáért énekelnek a papok... A templom közepén fényes érzékporsón ott diszlik az első erdélyi irodalmi „Kemény Zsigmond társaság” lilás árvaeskákból font rengeteg nagy koszorúja, hosszú lila selymén aranybetűkkel én is ki bírom silabizálni a tata nevét, irodalmi érdemeit és az utolsó „Isten hozzádot”...

Ugy bámulom azt a sok, sok bácsit, nénit, akik máskor vidáman integettek felénk, most mind olyan szomorúak, mind tatához jöttek. Csak azt nem érthetem, hogy mellettem szélről az ifjabbik bátyókám a Sanyika, akit mi papával legjobban szerettünk, mert nekem olyan sok kicsi csókát tudott csinálni papirosból és akit tata nemrégén vitt be Gyulafehérvárra csinos diák ruhával, most miért van abban a hosszú kék slafrokban és úgy sir, hogy a zsebkendőt szinte a torkába nyomja, még se bírja befojtani...

— Ne sirjon bátyánkó! hiszen látja tata az égből... sugom oda neki vidáman és meghuzgálom a kék reverendát... Gyermek szívemmel is kitalálom, Sanyi azért sir, mert nem láthatja már apácska ötet ebben a hosszú slafrokban — pedig ő vitte be — de akkor még nem öltöztették át kispapnak...

Milyen áldás, hogy úgy tanítottak már akkor — és hiszem ma is, „lát tata az égből”.

Hogy örvend ennek a szép csipkének. Ezek a kereszttek benne, hogy megkönnyítik a keresztjeinket.

...Azért ha könyves lett is egy-két helyen a czakkja — azt gondolom, nem baj talán — így szentelődik fel emlékekkel, álmokkal, amíg hozzájuthat a templomi szentelt vízhez...

Bár csak itt lenne már az az idő...

Doktorné.

Uj és használt
KOCSIK
jutányosan kaphatók
Kozma Mihálynál
Budapest, VIII., Tavaszmező-u. 8.
Mintalap ingyen és bérmentve.

Az általánosan elismert kitünő

Mohai Ágnes

természe és magyar ásványvíz
mely a külföldi Gies-hüllit legjobban
pótolja, főraktára:

MAYER JENŐ

fűszer- és esemégy üzletében.
Debreczen, Piacz- és Széchenyi-
utca sarok.

1 literes üveg 19 kr.

$\frac{1}{2}$ " " 13 "
mélyen leszállított áron kapható.

Uj! **Megnyílt!!** Uj!

a Kossuth-utcai Maradék áruház

olcsóbb minden vegelésnél.

Mint hogy kizárólag rőfös árut rendezünk be, a raktáron levő összes cipő, kalap, női és férfi fehérneműek, miederek, kesztyű, nyakkendő, harisnya, női és fiu ruhák, esernyők stb. fél árban árusítjuk el.

Uj! **Székely Jenő és Társa utódai** Uj!

Kossuth-utca 15. sz., Gyógyszerral szemben.

Meghívás.

Az érmelléki takarékpénztár

1905. évi február hó 19-én délelőtt 9 órakor

Székelyhidon, a takarékpénztár helyiségében

XXXII-ik rendes közgyűlését

tartja, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívattak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése.
2. Az 1904-ik évi zárszámadás és mérleg előterjesztése és a tiszta nyereség megállapítása.
3. 853— korona értékű követelés leírása.
4. A tiszta nyereség felosztása.
5. A jótékony célokra szolgáló összeg felosztása.
6. Az alapszabályok 21., 23., 46., 48., 57., 64., 70., 71., 94., 101. §-ainak módosítása, új szakaszokkal való pótlása és ennek folytán az alapszabályok szakaszainak a 94-iktől kezdve újra számozása.
7. A tisztviselői nyugdíj szabályzat tervezete felett határozat hozatal.
8. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes választása.

Figyelmeztetés.

1. A közgyűlésen szavazataikat csak azok a részvényesek érvényesíthetik, kik saját neveikre szóló és a közgyűlést legalább 30 nappal megelőzőleg neveikre átírt részvényeiket személyesen, vagy meghatalmazott részvényes társaik által a közgyűlés megnyitása előtt az igazoló-bizottságnak bemutatják.
2. Az évi mérleg és az erre vonatkozó iratok az intézet helyiségében az üzleti órák alatt megtekinthetők.

Az igazgatóság.

Apró hirdetés...

Díja 10 szög 40 fillér, minden további szög 4 fillér, vastagabb betűkkel nyomtatott szög 4 kr. 8 fillér.

Levélbeni tudakozásokra postasanyváltássalunk, ha a szükséges postabélyeg bekezdettik. Apró hirdetések előre fizetendők.

NŐIRUHA varrótermünk vezetésére Biró Lászlóné urnót nyertük meg Budapestről, ki f. é. márczius hó 1 én kezdi meg nálunk működését. Erre az időre férfi és női munkásokat jó díjazás mellett már előre felvesszünk. Tanuló leányokat szintén szerződtesünk. — Jelenkezhetni lehet Bosznay J. és Társa üzletében Debreczen, Kossuth-u. 5. sz.

EGY dobánytőzsdé hasznosrbe, esetleg azonnali átvételre kerestetik. — Czim a kiadóhivatalban.

A dr. Borsos-féle

Hajszesz és Hajkenőcs

biztosan megszünteti a haj hullását, a hajvégek megtörését, a haj elmolyosodását. Teljesen ártalmatlan. — Elősegíti a haj növeését és annak színét nem változtatja meg.

1 üveg Hajszesz ára 1-2 kor
1 tégely Hajkenőcs ára 1 kor.

Kapható:

MIHALOVITS J.

gyógyszertárában

DEBRECZEN,

Főter 31. szám.

Kiadó lakosztályok.

A debreczeni ref. egyház tulajdonát képező **Kossuth-u. 31.** sorszámú háznál az udvarban, **h rom szoba, konyha, kamara** és mellékhelyiségek, ugyanabban az udvarban **ket szoba, konyha, pincze, fatartó stb.** továbbá:

A **Battthyany-utca 18.** sorszámú háznál az udvarban a keresztépületben **h rom szoba, konyha, kamara, pincze** és egyéb helyiségekkel állandó lakosztály a folyó évi majus 1-ére hasznosrbe kiadók.

A hasznosrlet felől értekezhetni az egyház irodájában

Debreczen, 1905 február hó 9.

Otrokocsi Végh János,

ref. egyház gazdasági gondnoka.

ASZTHMÁBAN, TÜDŐHURUTBAN, TÜDŐVÉRZÉSBEN, TÜDŐBAJBN, GYOMORBAJBAN,

megbetegedettek keritsenek annyi időt és vizsgálják meg az alábbi gyógyulást bizonyító iratokat. Ez csak elenyésző csekély száma a folyton beérkezőknek. Minden megjegyzés nélkül közöltetnek, mert a tapasztalat azt mutatja, hogy a szenvedő közönség maga tudja legjobban megalkotni a véleményét. A levélkivonatok, csekély stiláris módosításoktól eltekintve, szöszertint vannak közölve, azonban a hála, valamint az előző eredménytelen kurák fölötti kritika elhagyásával. Az eredeti levelek megtekinthetők és igen óhajtott volna, hogy ezeket minél többen vegyék igénybe. Hatóságok ezt már megtették. Az igazságtól való eltérés, tekintet nélkül, hogy ez a bevezetésre, az azt követő gyógyítás leírására még idejekorán segítséget találni, itt felsoroljuk a leggyakrabban előforduló tüneteket: köhögés mely gyakran hányásra ingerel. Száraz köpet. Szúrás a mellben és hátban Nyomás érzete a vállakban. Éjjeli izzadás. Rendszeresen hideg kezek és lábak. Légzési nehézségek. A légzést később sipoló és krakogó zaj kíséri. Vérköpés. Gyakran erős, rendetlen szivverés, összekötte nagy félelemérzéssel. Keves alvás. Rossz emésztés. A kúra folytatására a baj pontos leírása szükséges, el kell mondani, mi a foglalkozása és hogy hidegek-e a lábak. — Igy czimezzük

KUR-INSTITUT „SPIRO SPERO“, DREZDEN-NIEDERLÖSSNITZ SCHULSTRASSE, 118/a.

25 éves tüdőhurut.

18 éves koromban elvesztettem egészségemet azért, hogy kimelegedve itam egy pchár hideg višet. Erős köhögés állt be, a járás nehezezsé esett, mell-szorulás és léleg ési nehézség folytán. Egy év múlva minden megszűnt de rövid idő múlva az állapot ismét bekövetkezett, kivált nagy melegben és őszszel és egyáltalán kős idősben. Mindikább rosszabbodott állapotom, ugy, hogy gyakran azt hittem, hogy megfúadok. Több orvos segítség t vettem igénybe ezek anban csak enyhülést tudt k szerezni. A sok erős köhögés és a nehezség folytán annyira meggyöngülttem, hogy éjjel csak ülő helyzetben bírtam nyugodni. Ez k a rohamok utóbi minden hsten ismétlődtek és köhögés, sipolás és károgs a lécsésben, mell-fájás, szivdobogás a kájban jelentkeztek, ugy, hogy oldalra nem bírtam feküdni, hanem mindenkor csak ülve kellett maranom. Er hamok 4-5 napig és éjjeln át tartó tak. Csak 2-3 napig bírtam némileg pihenni és asután ismét újra kezdődött. Az orvosok nekem gyakran mondták, hogy szenvedéseim gyógyíthatatlanok, csak enyhülést lehet szerezni. A baj csirája örökre megmarad. Az utóbbi orvos ki jelentette, hogy idült tüdőhurutban és légcsőgöngyben szenvedek. Végre, a mikor teljességgel lefogytam és már az életet is meguntam, az újságban a Spiro Spero gyógyító-entézet kitűnő gyógyító eredményeit olvasam. Es bátorított és az intézethez fordultam segítségért. A gyógyító mód használatának kezdete: ugy tűnt fe mintha állapotom rosszabbodna, de bátorítva a már meggyógyult páciensek által, folytattam a kurát és 8 hét múlva a legnagyobb örömmre javulást éreztem. Ettől kezdve a gyógyulás gyorsan haladt és nemsokára fel is keltem az ágyból 2 havi kúra után. Istennek hála újból kezdhettem meg foglalkozásomat és az ma is folytatom, a nélkül, hogy borsosztó betegséggemnek valami nyoma maradt volna.

Kötelességemnek tartom a jó tanácsért és segítségért hála köszönetemnek kifejezést adni és szivesen ajánlom minden szenvedőnek hogy Spiro Spero gyógyítást becsos kuráját folytassa.

Kiváló tisztelettel

Deisl Antal, Steyr (Felső-Ausztria),

Duckarsté. 17.

Asthma légcsőhurut.

Örömmel írom meg, legjobb tudomásom szerint, betegségem okát és gyógyítását Minden előzetes érzés nélkül valamelyik reggel a lécsőcsben krakogó és sipoló érsés állott be. Krakogás által óhajtottam ezt az érsést megszüntetni, de hiába. Együttal hozzájűt a bajhoz légzési nehézség is, mely napról-napra fokozódott és már a legkisebb erőlködsnél nagyon izzadtam, minnek nagy hátránya lett. A köhögés oly erős volt, hogy gyakran eszméletlenül a földre terültem. Természetes, hogy ily körülmények között tovább dolgozni képtelen voltam. Feküdni sem bírtam már, nappal és éjjel ülve kellett maradnom. Már a legkisebb mozgásnál fokozódott a légzési nehézség és akkor már igazán örültem volna annak, ha a halál megváltott volna szenvedéseimtől. Izsásgához híven, be kell valianom, hogy nyomorultul névtem ki. Sokat keresve az újságokban, meg megtaláltam egy szert, az ugyneveset Asthmoport. Es legalább némi segílyt hozott, gyógyulásról persze szó sem volt. Ma dnem két esztendeig használtam és vagy 70 márkát adtam ki érte. Azután a Spiro Spero gyógyítást eljűrására figyelmeztettek elhatároztam, hogy ezzel is kísérletezek. Már az első utasítások, melyekben részem lett, bátorítottak és ime ez a kúra a legjobbnak bizonyult. Energikusan és szorgalmasan követtem az utasításokat és joggal mondhatom, hogy Isten után Önnek köszönhetem a boldog napokat, a melyben ismét részem van. Kuráját ajánlani fogom mindenkinek Kiváló tisztelettel és hálaival,

Wagner Ferencz Xavér, Haunstetten (Bajorország.)

A fenti aláírás hitelességét igazolja:

H. unsietten (Bajorország)

(P. H.)

Hüber E., polgármester.

Tüdőhurut.

Két évvel eselőtt tüdőhurutban betegedtem meg. Egy ideig huztam-halasztottam a dolgot, végül orvosi segílyt vettem igénybe. Különfölt rendeltek bevenni, sajnos, minden eredmény nélkül. Beletörődtem szenvedéseembe egészen ez évi februárig. Ekkor véletlenül olvastam az újságban a Spiro Spero gyógyintézetéről. Levélben fordultam oda s már 3 nap múlva megkaptam a gyógyító eljárásra vonatkozó utasítást. Rögtön meg is kezdtem a kurát és pár hét múlva javulást tapasztaltam és ma már a Spiro Spero gyógyintézetnek hála köszönetet mondhatok az igazán figyelmes kezelés

sért és a teljes gyógyulásért Est az intézetet tényleg minden szenvedőnek ajánlhatom. A kezelés díja amugy sem sok. Kratzer Emma, szerelő neje, Ingolstadt, Münzbergstr. 7.

Tüdőhurut. Tüdővérzés.

1899-ben tüdőcsucshurutban betegedtem meg erőltetett munkám folytán, a melyből gyógyultam, mig orvosi kezelés alatt állottam. Nem tudtam, hogy ily betegség állandó kezelést igényel 1902-ben ismét tüdőhurutban betegedtem meg, melyhez vérhányás járult, miért ágyba kerültem. Ismét a munkámba való tuleröltetés, rossz levegő stb. okozta azt. Végül tudomást nyertem a Spiro Spero gyógyintézetéről, Niederlösnitzben, Dresden mellett. Sikertült a betegséget, az utasítások pontos betartása folytán, teljesen elűsnöm és remélem, hogy többé sohasem lesz részem belőle. Ismétlem tehát hála köszönetemet.

Buxbaum Janos, Haselbach, Stockerau m., Alsó-Ausztria.

E kijelentés igazságát elismeri a községi előljáróság. Kronberger, községi előljáró.

Gyomor- és bélhurut.

A Spiro Spero gyógyintézetnek hála köszönettel tartozom azért a csodás eredményekért, melyeket az intézet rajtam ért el. 18 esztendeig rossz emésztésben, gyomorgöngyöség- és étvágytalanságban szenvedtem. A test mindig föl volt fajva és mindig hajtóssert kellett bevennem. Álmatlanság bántott, lábaimban oly gyöngyöséget éreztem, hogy csak nehezségen tudtam mozogni. Gyakran voltak szédüléseim, kesek és lábak jéghidegek voltak. Betegségem ideje alatt tartózkodnom kellett a földelk és tézta élvezetétől, a mi nagyon elkeserített. Sok orvos kezelt, de min ig eredménytelenül. Ekkor egy újsághirdetés figyelmeztetett a Spiro Spero intézetre, ennek a kuráját követtem s gyorsan észleltem a kedvező hatást.

Megfelelő gyógykezelés folytán nemsokára helyreállott étvágyam, rendszeres ételvésem lett és jól aludtam. Nemsokára jól emésztettam az ételket és 4 hónap múlva teljesen meggyógyultam. Csakis a Spiro Spero gyógyintézetnek köszönhetem, hogy most 70 ik életévemben megabadultam hosszas betegséggemből. A biztos és olcsó kúra folytán ez intézetet mindasoknak melegen ajánlom, kik hasonló bajban szenvednek.

Teljes tisztelettel
Horn Teréz, magánosnő, Wien, 16.
Stüllfriedplatz 6.

Saját külön magyar levelezőnk van.

Debreczen, nyomtatott a város könyvnyomdájában. 1905.